

Krúdy Concertójától az író étkezési szokásaiig

Pálffy Lajos

Kétnapos művészetelméleti szimpóziумot szervezett a Magyar Művészeti Akadémia Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézete a héten Óbudán, az Esernyős Galéria Szindbád Termében. A Krúdy: Egy város anatómiája című előadássorozat az építészeti szakzsarogont hívta segítségül szekcióinak elnevezéséhez.

A Windhager Ákos művelődéstörténész, a kutatóintézet tudományos munkatársa és Wesselényi-Garay Andor építész által összeállított program holisztikus módon viszonyult a témához, és nyolc szekcióban mutatta meg a két világháború közötti fővárosi kultúrát, és azt, hogy ez hogy mutatkozik meg, képződik le a nagy mesélő író, Krúdy Gyula életművében. Az előadók között ott voltak az irodalomtudomány képviselői mellett a két világháború közötti Budapest urbanisztikáját, építészetét, anyagi kultúráját, komplex vizualitását és zenei életét bemutató kutatók és szakemberek is. A nyitóelőadást Windhager Ákos tartotta Budapest komolyzenei emlékezetéről. A művelődéstörténész Vécsey Jenő 1958-as Krúdy Concertóját, annak is a Szindbád tételét használta fel illusztrációnak. Vécsey, aki magával Rákosival küz-

dött meg az Esterházy család zenei hagyatékáért, Windhager szerint meg tudta jeleníteni és zenére lefordítani Krúdy dinamikus változó színvilágát. Fráter Zoltán irodalomtörténész, Krúdy-kutató a Krúdy-novellák bölcsességeit vette górcső alá. Az író a Magyarság című lapban indított sorozatában régi mondásokat, szólásokat, bölcsességeket is magyarázott, de ilyenek természetesen megjelentek regényeiben, novelláiban is. Ismerhette Erdélyi János vagy Kertész Manó szólásmagyarázó könyveit is, de maga is alakított ki szólást: „Úriember nem tér vissza a másvilágról”. Fráter szerint Krúdynam titokzatos, biztos tudása volt Budapestről, de a nőknek is tudott útmutatást nyújtani például azzal, hogy „minden térdeplő férfi hazudik.” Ugyanakkor Fráter szerint az is biztos, hogy Krúdynam eme látszólagos mindentudás mögött csak annak vágya lehet fel.

Viszket Zoltán muzeológus, az Óbudai Múzeum tudományos munkatársa Óbuda történetét ismertette nagyvonalakban 1688-tól, amikor is negyven magyar család költözött vissza a török által elpusztított városba. Részletesen ismertette a filoxerajárvány következményeit, mikor is a szőlősgazdák már nem napszámosért mentek

a Flórián téri emberpiacra, hanem munkáért. Viszket Zoltán kitért az a településszerkezet és az életmód változásaira is. Szót ejtett a régi óbudai egyesületekről és a vallási életről is példának hozva a Péter-Pál búcsúkat, amelyekre volt, hogy negyven ezer vendég is érkezett Óbudára.

A nap hátralévő részében szó esett még Huszárik Zoltán Szindbád című filmjéről, a szimpóziум másik szervezője, Wesselényi-Garay Andor Budapest urbanisztikai valóságát hasonlította össze a Krúdy-regényekben jelenlévő fikciókkal. Megismerhették a résztvevők Krúdy és Baudelaire modernségfogalmát, amely a „flâneur” (kószáló) figurájában testesül meg. A pesti nő alakjával Krúdy mellett Vaszary Gábor író munkáin keresztül is találkozhattak a résztvevők, és szó esett egy Krúdy-szöveg felhasználásával készült operáról is. Kenessey Jenő 1942-ben írt operát Az arany meg az asszony című szindarabból, amit elő is adtak, sőt, jövőre az Operaház ismét műsorra tűzi. Szentpéteri Márton eszme- és irodalomtörténész Krúdy tépoetikájáról szóló előadása szerint Krúdy az Ady Endre éjszakái című művében kultikus magasságokba emelte a „városhasználatot”. Végül az első napot Zipernovszky Kornél jazzkutató

előadása zárta, aki a húszas években Budapesten is megjelenő jazzbandról mint cigányzenét kiszorító jelenségről beszélt.

A második nap Kurutz Márton filmtörténész előadásával folytatódott a szimpóziум. Ő az író műveiből készült adaptációk felsorolása mellett (már Korda Sándor zuglói filmgyára is forgatott volna a Nagy Háború előtt némafilmet a Szindbádból) részletesen beszélt Huszárik Zoltán filmjéről is. Aki először az olasz rendezőt, Vittorio de Sicát, majd Darvas Ivánt kérte fel a főszerepre. Hörcher Ferenc filozófus A vörös postakocsi című regényen keresztül a város aranykoráról, a korszak erotikájáról is értekezett. Krúdynam szerint a város mint szellemi objektum testesül meg, és női alakot ölt. Így jegyezheti el Podmaniczky Frigyes, „Budapest völegénye”, aki a Közmunkák Tanácsának elnökeként komoly befolyást gyakorolt a város fejlődésére. Németh Tamás irodalomtörténész, pannonhalmi tanár előadása Krúdy esete a fiatalok befogadóval címmel azt a problémát járta körül, hogy mihez kezd az y generáció, a digitális bennszülöttek ezzel lassan hömpölygő, cselekmény nélküli prózával. Az irodalomtanár szerint az írónak ott kell maradnia a kánonban, de a novellái

A mesélő szerzőről rendeztek konferenciát
Forrás: Wikipedia

lesznek majd az iskolában érdekesek. Sturm László irodalomtörténész Krúdyt és az egyik legnagyobb modern orosz író, Andrej Platonovot hasonlította össze, Rozsnyai József építész a korszakra jellemző historizáló építészetről tartotta meg előadását. A továbbiakban többek között szó esett még a századfordulás magyarországi járműgyártásról és Krúdy multiszenzorialitásáról is.

A szimpóziумot végül Saly Noémi muzeológus Krúdy étkezési szokásairól szóló prezentációja zárta.